

تاریخ: ۲۰۲۴/۰۲/۰۳

بخش: تجارت داخلی و خارجی

نویسنده: سید عظیم حسینی

معلومات پیرامون دوران تجارت خارجی افغانستان

در قاموس کبیر افغانستان

قسمت پنجم

"در رشته تجارت تحول و توسعه ای که قبلاً در اثر امنیت راه ها و مصونیت نسبی کاروبار رخ داده بود درین دوره ۱۲۹۷-۱۳۰۸ (۱۹۱۹-۱۹۳۰) با سرعت بیشتر ادامه یافت. هر چند ارقام کامل راجع به واردات و صادرات این دوره در کشور در دست نیست اما اعداد آتی تا حدی جهت و درجه رشد آنرا تعیین میکند:

دوران تجارت با هند برتانیوی بین سالهای ۱۲۹۷-۱۳۰۲

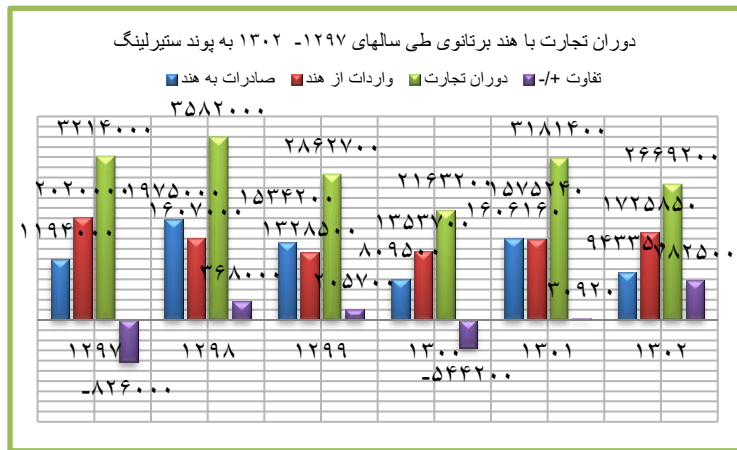
تجارت افغانستان با هند (به پوند استرلینگ)

واردات از هند	صادرات به هند	سال
۲۰۲۰۰۰۰	۱۱۹۴۰۰۰	۱۲۹۷ (۱۹۱۸)
۱۶۰۷۰۰۰	۱۹۷۵۰۰۰	۱۲۹۸ (۱۹۱۹)
۱۳۲۸۵۰۰	۱۵۳۴۲۰۰	۱۲۹۹ (۱۹۲۰)
۱۳۵۳۷۰۰	۸۰۹۵۰۰	۱۳۰۰ (۱۹۲۱)
۱۵۷۵۲۴۰	۱۶۰۶۱۶۰	۱۳۰۱ (۱۹۲۲)
۱۷۲۵۸۵۰	۹۴۳۳۵۰	۱۳۰۲ (۱۹۲۳)

[۳]

دوران تجارت در سال ۱۲۹۷ بالغ بر ۳/۲ میلیون پوند استرلینگ میشد در حالیکه این رقم در سال ۱۳۰۲ به مبلغ ۲,۳ میلیون پوند استرلینگ به ثبت رسیده است. از گراف معلوم میشود که صادرات افغانستان به هند طی سالهای ۱۲۹۷-۱۳۰۲ مدو جذر های را سپری نموده است. صادرات افغانستان به هند در نخستین سال پادشاهی امان الله خان برغم تنشهای سیاسی که منجر به استرداد استقلال سیاسی کشور شد، به ۱,۱۹ میلیون پوند استرلینگ میرسید که در سال بعدی آن به ۱/۹۷ میلیون

پوند استرلینگ افزایش یافته و ۶۶ درصد رشد را نشان میدهد، اما پس از سال ۱۲۹۸ مدو جذر داشته و در سال ۱۳۰۰ در پایان ترین سطح قرار گرفته است. واردات در سال ۱۲۹۷ حدود ۲ میلیون پوند استرلینگ ثبت شده ولی طی سالهای بعدی روبه کاهش گذاشته و پس از سال ۱۳۰۰ دوباره افزایش یافته ولی به هر حال کمتر از سال اول بوده است. از جانب

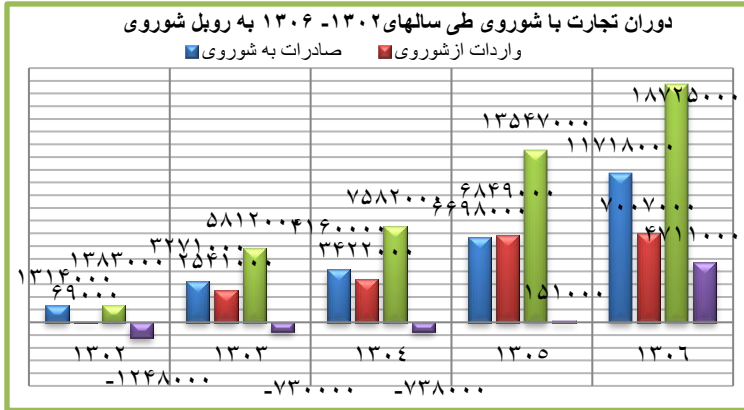

دیگر هرگاه دوران تجارت بین سالهای ۱۲۹۷ و ۱۳۰۲ مقایسه شود کاهش ۱۷ درصد را نشان میدهد. بیلانس تجارت طی این دوره در سالهای ۱۲۹۷ و ۱۳۰۰ بنابر کاهش صادرات منفی و متباقی مثبت بود. این کاهش احتمالاً ناشی از آغاز نا آرامی ها و خراب شدن امنیت کشور در دوره پادشاهی امان الله شاه بوده باشد.

دوران تجارت خارجی با روسیه بین سالهای ۱۲۸۰-۱۲۹۲

تجارت افغانستان با روسیه از ۱۲۸۰-۱۲۹۲ (۱۹۰۱ تا ۱۹۱۳) مرتباً روبه افزایش بود چنانچه درین مدت واردات افغانستان از کشور مذکور از ۲۵۹۲۰۰۰ ربل به ۵۹۴۶۰۰۰ ربل و صادرات آن از ۱۱۹۷۰۰۰ به ۶۲۹۹۰۰۰ ربل ترقی کرد، بعد از آن تجارت غالباً در زیر تاثیر فشار جنگ اول جهانی دستخوش تموج گردیده در ۱۲۹۶ (۱۹۱۷) صادرات روسیه به افغانستان به ۷۵۶۰۰۰ ربل تنزیل یافت در حالیکه واردات آن به ۱۳۵۵۹۰۰۰ ربل بالا رفت که اکثر آنرا تجارت ترانزیتی تشکیل میداد^[۴] ارقام فوق نمایانگر فعالیتهای تجارتی در زمان سالهای اول زمامداری اعلیحضرت امان الله بوده و درین دوره، تجارت با شوروی برخلاف تجارت با هند ثبات و رونق بیشتر داشت که ممکن است علت آن در تامین روابط نزدیک سیاسی نهفته باشد.

دوران تجارت با روسیه بین سالهای ۱۳۰۲-۱۳۰۶

گراف صادرات و واردات از ۱۳۰۲ بیعد در حال رشد کامل دیده میشود و طی سال ۱۳۰۶ به مقایسه سال ۱۳۰۲ صادرات حدود ۹ مرتبه و واردات حدود ۵,۱ مرتبه افزایش داشته است.

جدول ذیل تجارت خارجی افغانستان و هند را بین سالهای ۱۲۹۸-۱۲۹۹ و (۱۹۲۰-۱۹۲۳) به تن نشان میدهد.

اموال صادراتی افغانستان	۱۹۱۴-۱۹۱۵	۱۹۱۸-۱۹۱۹	۱۹۲۰-۱۹۲۱	۱۹۲۱-۱۹۲۲	۱۹۲۲-۱۹۲۳	۱۹۲۳-۱۹۲۴
منسوجات نخی	۳۶۰۷	۲۹۹۷	۱۵۷۵	۱۴۷۳	۲۱۳۴	۳۳۰۲
شکر	۵۱۸۲	۲۴۳۸	۳۵۵۶	۲۶۴۲	۲۰۳۲	۳۶۵۸
چای	۱۶۰	۷۶۲	۳۰۵	۱۵۲	۲۵۴	۱۰۶۷
واردات هند از افغانستان						
میوه جات						
چهارمغز، بادام	۰۰۰۰۰	۱۷۵۲۶	۶۶۰۴	۲۲۸۶	۹۷۰۳	۱۲۳۹۵
پشم	۷۱۵۳	۵۶۰۰	۳۹۱۲	۲۳۳۷	۳۰۹۹	۳۳۰۲

منبع: گونیویچ تجارت خارجی افغانستان صفحه ۲۷، امین، حمیدالله، نظری به تجارت خارجی افغانستان سال ۱۳۵۰

پوست قره قل، پنبه و تریاک میباشد. افغانستان در آن زمان تریاک را رسماً صادر مینمود که مقدار آن به ۱۷,۱۴ تن می رسید. اقلام عمده صادراتی افغانستان در سالهای ۱۳۱۰-۱۳۲۰ شامل سه کتگوری ذیل بود:

۱ - محصولات حیوانی شامل پوست قره قل، قالین، پشم خام، چرم، روغن، پوستین بره ئی، پوستهای حیوانات وحشی و اهلی، روده، دیگر محصولات حیوانی، اسپ، قاطر، سگ شکاری (از مشرقی و غیره)، پارچه های پشمی، ابریشمی، ابریشم خام، شاخ، موی، استخوان حیوانات و غیره.

۲ - محصولات نباتی مانند میوه جات تربار شامل انگور، انار، خربوزه، سیب و ناک و تریوز، میوه جات خشکیار شامل کشمش، شکر پاره، بادام، پسته، انجیر، آلبخارا و خرما از ولایات گرمسیر قندهار و سیستان افغانی.

زرشک و زیره از جمله محصولات مهم نباتی افغانستان است که بطور عنعنوی از قدیم الایام شامل اقلام صادراتی میباشد. همچنان محصولات نباتی دیگر مانند پنبه، چوب، تریاک و غیره دخانیات، شیرخشت و زنجبین، هنگ (انگوزه) شامل اقلام صادراتی بود.

۳- محصولات معدنی مانند لاجورد، ابرک، مرمر و فلزات.

شرکای تجاری افغانستان عبارت بودند از کشورهای هند، اتحاد شوروی، ایران، چین، انگلستان و آلمان.

اقلام عمده وارداتی افغانستان در سالهای ۱۳۱۰-۱۳۲۰ در سه کتگوری آتی محدود بود:

۱ - ملبوسات و پارچه های پنبه ئی، صحن کوره، جیم، صحن سفید، کشمیره و غیره از هند، پارچه های ابریشم مصنوعی (سندی) از چین و جاپان، پارچه های ابریشمی از چین، فرانسه، ایتالیا، جرمنی، انواع جراب اشیای بافتگی، پارچه های پشمی از انگلستان، امریکا، جرمنی و جاپان و هند و پوشاکه چرمی از قبیل بالاپوش، دستکش و انواع پاپوش.

۲ - ماشین آلات بشمول موتر از امریکا، اسلحه از فرانسه، آلمان، انگلستان، بلجیم، ماشین آلات فابریکه و سامان برق از آلمان و سایر کشور های اروپائی و امریکا و جاپان، ساعت از سوئیس، فلزات آهن چادر از بلجیم، و میله های فلزی و غیره لوازم فلزی از جرمنی و هند، سامان المونیوم از هند و جاپان، تیغ ها از آلمان و انگلستان، برنج و مس از امریکا و اروپا، هند و جاپان.

۳- خوراکه باب مانند چای از چین و هند، شکر، بوره و قند شکر از جاپان، قند آماده از روسیه، اروپا، جرمنی، چکوسلواکیا و انواع شیرینی ها.

۴- اشیای چرمی منجمله لوازم چرمی، زین، ویراق، کمر بند و چرم خام از انگلستان و چکوسلواکیا.

۵- اشیای چینی و شیشه ئی مانند ظروف مختلفه، لوازم خانه از روسیه و جاپان، انگلستان، چکوسلواکیا.

۶- اشیای مساله ئی و رابر از اروپا، امریکا و جاپان.

۷- پترول، تیل خاک و سایر روغنیات از برما، هند و روسیه.

۸- سمنت از آلمان، هندوستان و جاپان. ادامه دارد